

לשאלת ההדרכה במושבים

לוח בשטח זה אך ורק ע"י השקעות במיתקנים, מחמת המצב החומרי הקשה בענף הבקר. עלי לציין בצער שההתאחדות פעלה עד עתה אך מעט במשקים המושביים והגיע הזמן לעשות את החריש העמוק גם בסקטור המושבי, וכשתצ"ח טובה מהפעולות אין ספק שגם חברי המר"ש יצטרפו להתאחדות. אני מניח שבוודאי יענו לי: „מי כמוך יודע שאין כוחות המזכירות הפעילה מספיקים כדי להרים משא זה". אמנם נכון שלעת עתה נצטרפו למזכירות הפעילה חברי הקיבוצים בעיקר מכיוון שממשק קיבוצי קל יותר לשחרר חבר לעבודה מלאה במוסדות ובהתאחד"דויות. אולם אין צורך לדרוש מחברי המושבים שיתפנו לעבודה מלאה בהתאחדות; לפי דעתי אפשר לארגן את העבודה ע"י חברים מהמושבים שיתפנו לכך רק למספר ימים בכל חודש. אין כל ספק שלעבודת ההדרכה במושבים בצורה כזו יימצאו די חברים. מן ההכרח לעשות את הנסיון ולרכו עשרה חברים באזורי הארץ השונים וכל אחד מהם יקבל על עצמו את הטיפול במספר כפרים חדשים. אני מניח שיועצים כאלה, מאנשי המושבים הוותיקים, יצליחו למנוע הרבה שגיאות בכלכלת הענף.

נודמן לי לבקר בהרבה ישובים חדשים ור"איתי כמה חשובה עזרת ממין זה, כלומר: ביקור רים בחצרות וייעוץ מעשי, ובערבים — עריכת שיחות כלליות כדי לברר ולהבהיר את כל הענ"ינים הטעונים תיקון במקום הזה. אני מרשה לעצמי לבוא בדרישה להתאחדות שהיא תטיל על עצמה את המאמץ לרכז כוחות הדרכה מהמושבים שיבואו לעזרת המזכירות בהתאם להצעתי הנ"ל. מאנשי המזכירות עצמם אין לתבוע שיטילו על עצמם את עבודת ההדרכה, כי הרי עמוסים הם עבודה למכביר בלאוו הכי, ולכן עיקר פעולתם בשטח זה צריכה להתבטא בארגון הצוות מאנשי המושבים שיוציאו לפועל את עבודת ההדרכה למעשה.

אנשי המושבים יידעו להעריך את הפעולה הזו וייענו ברצון לתביעות המזכירות בכל הנוגע

ברצוני להעיר משהו על חליפת המכתבים בין החבר משער-חפר ובין הח' שמאראגד, שנת-פרסמה בחוברת 17 של „משק הבקר והחלב". לדעתי ההצעות לתיקון הדברים כפי שהובעו אין בהן ממש ולא ישתנה שום דבר; בפגישות ושיחות בערב לא מתקנים הרבה, וגם קשה יהיה לקיים אותן משום שהאנשים עייפים לאחר יום עבודה ארוך במשק המושבי.

אבל אנו בכ"ז לא יכולים לשחרר את התאחדות מגדלי בקר מהחובה למצוא פתרון לשאלת ההדרכה של החברים במושבים; הרי גם הם רשאים ליהנות מההתאחדות שוודאי לא נוצרה אך ורק לשם „יגדיל תורה"... תפקיד ומטרת ההתאחדות הוא לשמור על הענף ולסייע לשג"ר שוגג, וממילא מובן שאנשי ההתאחדות צריכים לחדור דווקא אל המשקים המפגרים ולשמש להם „עמוד האש" כדי להאיר את דרכם ולהביאם למצב איתן.

כידוע, התמורה שמקבל כיום היצרן עבור החלב אינה משביעה רצון ולכן מן ההכרח לסלק את כל התקלות המכבדות במשק עצמו על ידי צור; ולשם כך דרושה עצה והדרכה בכלכלת הענף, וזהו תפקידה של ההתאחדות.

ברצוני להצביע על שני דברים הטעונים תיקון בכל הדחיפות. ידוע הדבר שבמשך השנים הושקעו הרבה כספים לאומיים ברכישת חומר רבייה משובח (פרים, פרות גזעיות וכו') והנה אנו עדים לכך שבמספר מושבים הפך ענין הר"ב בעת הזרעת הפרות ל„עסק פרטי", ונמצאו בעלי יזמה שאף מגדלים פרים על דעת עצמם ללא כל אישור מטעם המוסדות המוסמכים. ואנו יכולים לתאר לעצמנו את הסכנות הצפויות מפעולות כגון אלה.

דבר שני — ענין ריכוז החלב והעברתו למח"לבות „תנובה" בצורה מתאימה. בהרבה מקומות אין העניינים מאורגנים מבחינה זו והתוצאה היא — קלקול החלב, החמצתו וכו'. בחודשים האחרונים נוסף עוד ענין השמירה המיוחדת על ניקיון החלב וגם לזה יש להקדיש עבודת הדרכה יסודית ומרובה, כיוון שאין אפשרות להתגבר על תק-

ב י מ י ם ה ה ם

הכרוך בתוצרת ולא בנקל עלה לי להוכיחם על טעותם (בשאלה זו אשוב לדון ביתר פירוט-רוט). ברם דגניה מעידה על עצמה כי תמצא פתרון גם בשאלה מסובכת זו.

מחלבת כנרת

המחלבה (הרפת) היא כעין הד לכל מה שעבר על כנרת בשנים האחרונות, משורות הפרות המשונות (שאחת עומדת מאחורי חב־רתה וזו נושמת את זבלה של השניה) עד „סגנון” הרפת שנעשה בכוונה טובה ולא נגמר או — באמצע הבניה סרו ועברו לסגנון אחר, כל אלה ושאר הסידורים גרמו לכך שהמחלבה נמצאת בשפל המדרגה.

למעשה — „אין אף פרה אחת שלא תהיה עליה איזה שאלה...” כך פנתה אלי הצעירה הער־בדת ברפת. ואימרה זו מציינת במקצת את המצב. ועוד למעשה: עתה החליטו לגשת בחוזק יד לתיקון הדבר. לשם זה הלכו לקנות פרות טובות מבירות. לכשישובו יעיינו בכובד ראש גם ב„תיקונים” דרושים. הרגשתי היא כי יצליחו.

מחלבת טירה

כאן המצב הוא מיוחד במינו משני טעמים: אחד חיובי והשני שלילי. א. אי־קביעותם במ־קום (אפשר כי בשנה הבאה יצטרכו לעזוב את המקום); ב. הצלחת המחלבה. בשנה שעברה היו להם 191 ל״מ רווח נקי — שני הטעמים האלו הינם גורמים חשובים של אי־נטיה להכניס איזה תיקונים שהם. לא בנקל עלה לי להוכיח להם כי ריווח זה הנהו מקרי — ואם תרצו — גם „לא מדויק” — ואי אפשר להעמיד רפת במשק כפרי רק על יוקר החלב בעיר הסמוכה. נחוץ לברוא קשר חי וקבוע בין המשק בכללו והרפת. בשביל זה דרושה תשומת לב לא רק להכנסות החלב בשנה זו או אחרת כ״א גם ובעיקר לטיפול נכון של הבקר לשם העמדת „דור” שיבטיח את שלמות הרפת. מובן, כי ההצלחה ומציאות איש חרוץ שם (החבר ל.) היודע את אשר לפניו, תקלנה הרבה על התפתחות מקצוע זה בטירה.

מחלבת מרחביה

הרושם הראשון של המחלבה הוא מדכא מאוד. והרושם הזה נשאר בתקפו גם לאחר שהשתדלתי לחקור את הענין לכל צדדיו וללמוד עליו איזה זכות שהיא. הסה״כ: פרות חולות, העגלים אינם מתפתחים, חלב אין.

אחד העיקרים: איזה יאוש קונן בלב חלק מהחברים ביחס למחלבה ומרגש פחד מפני „תיקונים”. וזה יחד עם כל המצב הנ״ל גרמו, כי למרות שנמצאים על המקום אחדים היודעים את עבודת הרפת באופן הגון פחות או יותר נכנסו לתוך „הצעת התיקונים” שלי גם עבודות שנחשבו כיום להכי אלמנטריות.

כאן מורגש ביותר הצורך לגשת תו״מ לשכ־לול הרפת, וקודם כל לבסס את היסוד: הבנין (אם כי גם הוא נבנה עפ״י השכלונה מבלי להתחשב עם תנאי המקום והארץ), והפרות — שעלו בהון עצום. כי אם לא נספיק לסדר את שני הדברים האלו בעוד מועד עלולים גם הם ללכת לאיבוד.

מחלבת דגניה א'

גם כאן אפתח ברושם. הוא טוב. רפת די יפה. כלכלת הפרות אינה עולה ביוקר ביחס למחירי החלב. העובדות — חרוצות. גם העבודה אינה עולה ביוקר (אגב: אבל אינה מסודרת כל עיקר) אולם כשפונים מהרפת לחדר העג־לים, הרושם הנעים נחלש ורק כאן מתברר לך כי למרות 7 שנות קיומה של הרפת אין עדיין אף פרה „מהמקום”. גם שאלת התוצרת מעסיקה אותם מאוד, כי בטבריה העיר אי אפשר למצוא קונים יותר מאשר ל־40—30 רוטל חלב ליום. כמו בכל הארץ גם כאן בטוחים בהפסד הגדול

לריכוז אנשים מתאימים לתפקידים שהוזכרו לעיל. לדעתי גם שאלת המימון לא תהיה קשה משום שרבים יכירו בחשיבות הדבר. ואם תחליט להתאחדות לפעול, טוב שהדבר ייעשה בהקדם ככל האפשר.

מ. מונק

נהלל